mindenkor be is bizonyitják, hogy nagy tartalékok felett rendelkeznek. Akárhogy forgatják is a négyesszövetség katonai szakértői a számokat, az eredmény mindig az, hogy Németországnak magának *van még négy millió főnyi tartalékja,* amelyet csak a végső küzdelmek esetén szándékozik a harctérre vinni. Már pedig éppen az angolok hangoztatják folyton, már több mint egy év óta, hogy azé lesz a győzelem, *aki az utolsó harcokban nagyobb friss erőket tud belevinni.* Ugylátszik — irja Repington — ezt nemcsak az angolok tudják, hanem a németek is. A különbség az, hogy Németország gondoskodik ezekről az utolsó csapatokról, mig Angliának és Franciaországnak minden uj összeállitott zászlóaljat azonnal a Dardanellákhoz kell küldenie, amely *minden csapatot elnyel.*

A *Tribune de Genéve* katonai szakértője hajlandó azt is elhinni, hogy Németország már eddig nem nyolc millió, hanem tiz millió katonát állitott ki s hogy még négy millió olyan tartalékja van, amelyre a végső harcokig nem kerül a sor.

A cár visszalép a fővezérségtől.

— Belpolitikai zavarok Oroszországban. — Moszkvában és Péterváron forradalomtól tartanak. —

Stockholm, szeptember 23. **Pétervárról érkező jelentések szerint a cár visszalép a fővezérségtől, mert a belpolitikai zavarok komoly mérvet öltenek. Utóda valószinüleg Ruszkij lesz.**

Kopenhága, szeptember 23. **A duma elnapolása miatt Oroszországban és a fővárosban nagyszámu katonaságot tartanak vissza az esetleges lázongások elfojtására.**

Az orosz hivatalos jelentés.

A *Magyar Távirati Irodának* jelentik a *sajtóhadiszállásról:* Az orosz vezérkar szeptember tizenkilencedikén a következő jelentést adta ki:

Dünaburgtól nyugatra a tavak vidékén a makacs harcok egyre tartanak. Illuxtól északra heves ellenséges támadásokat visszavertünk s az ellenséget, amely nagy veszteségeket szenvedett, visszavetettük lövészárkaiba. *Igen heves tüzérségi tüzelés után az ellenség támadott és megszállotta Sjusikle falut a vasut mentén, Illuxtól nyugatra.*

A Csicsiri és Ovile tavak közt az ellenség Imbrody falut egész lövedék-záporral árasztotta el; *lövészárkainkat elpusztitották s a csapatatokat visszaszoritották.* Ellenséges lovasságot, amely a Drivjata folyón Kupiski és Kozjany közt át akart kelni, visszavertünk.

Ellenséges osztagok megkisérelték Molodiecno vasuti állomás elfoglalását, de visszavertük. Solynál (Novovilejsk és Molodiecno közt a vasut mentén) az ellenséget kiüztük.

A Vilija középső folyásának több pontján és *Vilna körül a németek átkeltek a balpartra.*

A Szcara számos pontján *harcok folynak az átkelésért.* Porzecénél, Slonimtól északra tüzérségünk elpusztitott egy ellenséges pontonhajót, amelynek legnagyobb része elsülyedt. Azokat az ellenséges osztagokat, a melyek már átkeltek a folyón, elfogtuk. Azokat az ellenséges csapatokat, amelyek Slonimtól délre Ryszcyce majorháznál átkeltek a folyón, megtámadtuk.

A Szereth fronton helyi jellegü ütközetek. A harc a folyó közvetlen szomszédságában folyik.

Kiemelendő, hogy Dikovice mellett (a Strumen-folyónál, Pinsktől délre) egyik járőrünk 500 lépésre közeledni engedett egy német zászlóaljat és körülbelül két századot gépfegyvertüzzel megsemmisitett.

Kolkinál lovasságunk rohamot intézett az ellenség megerősitett állásai ellen, gépfegyvereket zsákmányolt és mintegy 100 foglyot ejtett, mig maga csak jelentéktelen veszteségeket szenvedett.

Osztrák foglyok vallomásai szerint a legutóbbi operációk folyamán volt rá eset, hogy egyes osztagok több napon át egy helyben voltak kénytelenek maradni, mert tüzérségük nem volt képes az ingoványból kijutni.

A Stochod mellett előfordult, hogy osztrákok parasztruhába öltözve átkeltek a folyón, hogy gépfegyvereket állitsanak fel.

Sirva oszlott szét a duma.

Pétervár, szeptember 23. A *Rjecs* érdekes részleteket közöl a duma utolsó üléséről. Délelőtt a szenlorok tanácsa ült össze s ekkor a duma titkára hevesen támadta a kormányt, de nem fejezette be beszédét, mert *sirógörcsroham fogta el.* Mikor az elnapoló ukázt felolvasták, a szociálisták, a parasztpártiak és a haladó-párt tagjai tüntetőleg felkerekedtek és kifelé indulta, ezt kiáltva: Várjatok, mig kint leszünk, akkor egymás között olvasbgathattok! Az ukáz felolvasása után nagyon nyomott volt a hangulat. *Singarev,* a kadetpárt szónoka és *Rodicsev* beszéd közben *sirva fakadtak.*

A kadetpárt elhatározta, hogy tagjait nem mondatja le a bizottságokban viselt tisztségeikről, mig a blokk nem határozott. *(M. T. I.)*

Kétszázezernél több tisztet vesztett az orosz sereg.

Bukarest, szeptember 23. A *Moldova* hiteles svájci forrásból közli, hogy az oroszok a háboru első esztendejében *kétszázhuszonháromezerkétszázhetvenegy tisztet vesztettek.* Az elesett, megsebesültek és fogságba kerültek száma ennyi volt.

Oroszország vesztébe rohan.

Stockholm, szeptember 23. A „Göteborgs Handelstidning" irja: A cár egész kormányzási müvészetére jellemző, hogy az oroszok uralkodója *előbb megadta magát akarat nélkül a liberálisok áramlatának,* mindenbe beleegyezett, amit tőle kivántak, mihelyt azonban ugy látta, hogy a nyugtalan elemektől nem kell félnie, visszavonult ridegen a reakciós bürokrácia várába. Az antant országaiban is kezdik látni, mennyire érték- és komolyságnélküli dolog az orosz szabadság kezdődő korszakáról beszélni. Ép ilyen kevéssé lehet számitani Lengyelország önkormányzatára és arra, hogy Finnország jobb időket fog élni.

A *Sicialdemokraten* irja: Egyetlen egy európai ország népképviseletét sem rendszabályozták meg oly gyalázatos módon, mint a dumát. A cárnak az a határozata, hogy a kellemetlen elemeket el kell távolitani, egyszerüen azt jelenti, hogy *Oroszországban minden reformot veszedelmesnek és szükségtelennek tartanak.* Nyilvánvaló az is, hogy semmit sem fognak tenni az országban élő különféle népek egyetértésének és egyformaságának érdekében. A cár elhatározása a háboru folytatására nézve a legnagyobb mértékben veszedelmes. A bürokratikus mocsarak még inkább elmélyülnek és *Oroszország vesztébe rohan.* A lelkiismeretlen szállitók tovább üzik szégyenletes üzleteiket, a bátor katonák pedig halálra vannak itélve a gyógyithatatlan munícióhiány miatt.

Az antant elhalasztotta a Dardanellák ellen a döntő támadást.

Zürich, szeptember 23. A *Tagesanzeiger* megbizható forrásból értesül az alábbiról: A szövetségesek a Törökország ellen tervezett döntő csapást *kénytelenk voltak elhalasztani.* A német tengeralattjáró hajóknak a kisázsiai partoknál kifejtett tevékenysége módfelett megnehezíti és veszélyezteti a partraszállott hadsereg részére szóló erősitések szállitását.

Szobieszki János szive.

— szeptember 23. —

A Newyorkban szerkesztett „The Independent" cimü illusztrált hetilapnak augusztus 16-iki száma, amely általánosan ismert körülmények okozta késéssel a minapában érkezett kezeimhez a tengeren tulról: Varsó elestének alkalmával egy cikket hoz ezzel a hangzatos cimmel: „John Sobieski's heart is captured." — Zsákmányul esett a Szobieszki János szive! Ezé a jól táplált, marcona termetü lengyel királyé, akinek pontosan 332 esztendővel ezelőtt a mi ügyünk mellett ma oly kitartó hüséggel harcoló törökökkel volt egy- és más elintézni valója Bécs városának falai alatt... Azt akarja ünnepelni az amerikai ujság, hogy Lengyelország egykori hadvezér-királyának szivét, melyet a hálás lengyelek talizmánként őriznek az Ur Szineváltozásának varsói templomában, a várral és várossal együtt zsákmányul ejtették a diadalmas németek.

Ime, ezeket mondja az amerikai ujság: Végre a németek elvették Varsót az oroszoktól, akik azt a lengyelektől hóditották el, ezek viszont elvették az osztrákoktól, kik azt Napoleon varsói hercegségétől vették el, mely Poroszországtól birta azt, Poroszország pedig a harmadik felosztáskor a lengyelektől vette el, kik régóta elvesztették annak felügyeleti jogát Oroszországgal szemben, miután háromszor szerezték azt vissza a svédektől, ezek meg háromszor ragadták el Lengyelország királyaitól, akik a vár kihalt mazoviai hercegektől birták azt, kiknek neve, annak német formájában, az Oroszországra nézve oly keserü emlékü mazuri tavakkal van egybeforrva.

A poroszok, — valamikor vazallusai Lengyelországnak, — most hatalmukba keritették Szobieszki János szivét, — már pedig lehet-e valami igazabban lengyel talizmán, mint épen ez? A varsói „Ur Szineváltozása"-templomban van eltemetve, amelyet maga a nagy János, Lengyelország királya épittetett hála-áldozatul ama dicsőségteljes győzelemért, mely 1683-ban Bécset megmentette a törököktől. De Szobieszki, az igazi hős, fiatal korában hűtelen volt Lengyelországhoz s tövis volt ő a királyi széken való elődjének a testében... Váltakozva vakmerő anarkista (!) és kitünő katona, — saját személyében sokat egybefoglal Lengyelország történetéből.

Bizonyára Varsóból, a Conrad mazoviai hercegnek székhelyéről történt az, hogy hétszáz évvel ezelőtt engedély ment a teuton rendekhez, hogy a balti határvidékeken megtelepedhetnek és szeliditsék meg a vad (!) poroszokat. Ezek a lovagok aztán elősegitették felépiteni a poroszok hatalmát, amely ime, szépen huzódik vissza — nem is most először — a Visztula partján levő régi városba.